

Sygn. akt I Ns 1461/15

POSTANOWIENIE

Dnia 17 lutego 2016r.

Sąd Rejonowy w Kaliszu I Wydział Cywilny, w składzie:

Przewodniczący: SSR Michał Włodarek

Protokolant: st. sekr. sąd. Katarzyna Paszczyńska

po rozpoznaniu w dniu 17 lutego 2016r.

na rozprawie

sprawy skargi **C. R.**

przy udziale uczestników postępowania **Miasta K., Skarbu Państwa – repr. przez Prezydenta Miasta K. i A. Ż. (1)**

w sprawie skargi o wznowienie postępowania w sprawie o sygn. akt Ns 685/59

1. oddała skargę o wznowienie postępowania,
2. nie obciąża w całości wnioskodawcy C. R. i uczestników postępowania Miasta K. i A. Ż. (2) kosztami sądowymi,
3. w pozostałym zakresie stwierdza, iż wnioskodawcy i uczestnicy postępowania ponoszą koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie.

Sygn. akt I Ns 1461/15

UZASADNIENIE

W dniu 16 lipca 2013r. C. R. skierował do tut. Sądu skargę o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem Sądu Powiatowego w K. z dnia 19 maja 1959r. w sprawie o sygn. akt Ns 685/59 i wniósł o zmianę tego orzeczenie poprzez oddalenie wniosku Skarbu Państwa o stwierdzenie zasiedzenia własności nieruchomości położonej w K. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w Kaliszu prowadzi księgę wieczystą KW nr (...), a ponadto wniósł o zwolnienie od kosztów sądowych oraz o zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

Jako postawę wznowienia skarżący oznaczył treść art. 524 § 2 kpc w zw. z art. 510 § 1 kpc i art. 408 kpc.

W uzasadnieniu skargi wnioskodawca podniósł, iż jest na podstawie ustawy spadkobiercą E. R., a własność nieruchomości objętej postępowaniem o sygn. akt Ns 685/59 należała do ich spadkodawczyni A. M., która zmarła w dniu 3 lutego 1945r. Skarżący podniósł wadliwe zastosowanie w postępowaniu Ns 685/59 art. 34 dekretu z dnia 8 marca 1946r. o majątkach opuszczonych i poniemieckich. Ponadto skarżący wskazał, iż wbrew ustaleniu Sądu w tamtym postępowaniu nieruchomość A. M. nie należy do kategorii przedmiotowej majątków opuszczonych w rozumieniu tego aktu normatywnego, a A. M. nie utraciła posiadania tej nieruchomości, który jest warunkiem koniecznym do ustalenia nabycia przez Skarb Państwa prawa własności nieruchomości. Skarżący zakwestionował również zaistnienie podstaw do stwierdzenia nabycia własności tej nieruchomości przez zasiedzenie w rozumieniu art. 172 kc i n.

Postanowieniem z dnia 2 października 2013r. Sąd Rejonowy w Kaliszu w sprawie o sygn. akt I Ns 1305/13 zwolnił wnioskodawcę częściowo od kosztów sądowych, tj. ponad kwotę 1.000zł i oddalił wnioski w pozostałym zakresie. Sąd

Okręgowy w Kaliszu postanowieniem z dnia 25 listopada 2013r. w sprawie o sygn. II Cz 878/13 w ramach kontroli instancyjnej w postępowaniu zażaleniowym oddalił środek odwoławczy skarżącego.

Postanowieniem z dnia 3 marca 2014r. Sąd Rejonowy w Kaliszu w sprawie o sygn. akt I Ns 1305/13 wezwał do udziału w sprawie w charakterze uczestnika postępowania A. Ż. (1), natomiast postanowieniem z dnia 6 maja 2014r. w sprawie o sygn. akt I Ns 1305/13 wezwał do udziału w sprawie w charakterze uczestnika postępowania Skarb Państwa – Prezydenta Miasta K..

W odpowiedzi na skargę uczestnik postępowania Miasto K. wniósł o odrzucenie względnie oddalenie skargi i o zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania wg norm przepisanych. Ponadto uczestnik postępowania podniósł zarzut zasiedzenia tej nieruchomości.

W odpowiedzi na skargę uczestnik postępowania Skarb Państwa repr. przez Prezydenta Miasta K. wniósł o odrzucenie względnie oddalenie skargi i o zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania wg norm przepisanych. Ponadto uczestnik postępowania podniósł zarzut zasiedzenia tej nieruchomości.

Postanowieniem z dnia 24 listopada 2014r. Sąd Rejonowy w Kaliszu w sprawie o sygn. akt I Ns 1305/13 odrzucił skargę o wznowienie postępowania. Na skutego zaskarżenia tego orzeczenia Sąd Okręgowy w Kaliszu postanowieniem z dnia 19 maja 2015r. w sprawie o sygn. II Cz 167/15 w ramach postępowania odwoławczego uchylił zaskarżone postanowienie i przekazał sprawę Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania zażaleniowego.

W toku postępowania jurysdykcyjnego uczestniczka postępowania A. Ż. (1) poparła stanowisko skarżącego C. R..

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny.

Dla nieruchomości położonej w K. przy ul. (...) prowadzona była księga wieczysta dawna (...) nr hip. (...).

W dziale II tej księgi wieczystej jako właścicielka wskazana była A. M..

A. M. była matką E. R. oraz babcią wnioskodawcy C. R. i uczestniczki postępowania A. Ż. (1). O tym, że taka nieruchomość stanowiła składnik majątkowy A. M. wnioskodawca C. R. i uczestniczka postępowania A. Ż. (1) dowiedzieli się w miesiącu maj 2013r. Budynek przy ul. (...) i lokale się w nim znajdujące, w okresie posiadania go przez A. M. były oddawane do używania najemcą. Bieżące czynności związane z administrowaniem budynkiem A. M. wykonywała przez osobę zarządcy nieruchomości. Zarówno A. M. jak i E. R. nigdy nie mieszkały w K. i w przedmiotowej nieruchomości, posiadały bowiem miejsce zamieszkania w Ł..

A. M. zmarła w dniu 3 lutego 1945r. Od wybuchu wojny w 1939r. do chwili śmierci A. M. nie wykonywała zarządu sporną nieruchomością, nie przebywała w K., nie korzystała i nie użytkowała tej nieruchomości. Sytuacja odnosząca się do posiadania, rozporządzania i korzystania nieruchomością nie zmieniła się w okresie po śmierci A. M. do dnia 31 grudnia 1948r. i ostatecznie do dnia 31 grudnia 1955r., gdzie uprawnioną z tytułu sukcesji uniwersalnej była jej córka E. R., która nie składała wniosku o przywrócenie posiadania nieruchomości opuszczonej do sądu bądź do organu likwidacyjnego lub do jednostki zarządzającej nieruchomością ani nie podejmowała innych czynności zmierzających do odzyskania nieruchomości.

(zestawienie z czynności zarządu k. 185-218, 222-223, list k. 219-221, tytuł wykonawczy k. 224-225, przesłuchanie wnioskodawcy C. R. k. 181-181v, 182 00:24:01-00:48:36, 00:59:22-01:02:13, przesłuchanie uczestniczki postępowania A. Ż. (1) k. 181v-182 00:48:36-00:59:22)

Od 1959r. przedmiotowa nieruchomość pozostaje w zarządzie uczestników postępowania, który jest wykonywany do chwili obecnej. W nieruchomości budynkowej znajdują się lokale, które są m.in. przedmiotem najmu.

(karta inwentaryzacyjna budynków mieszkalnych k. 97-98, karta ewidencyjna budynku k. 99, książka obiektu budowlanego k. 100-103, 104-107, umowa najmu k. 108-110, 111, 112-113, 114-115, pismo k. 116, 117, zeznania świadka J. Ś. k. 180v 00:06:34-00:16:01, zeznania świadka W. P. k. 180v-181 00:16:01-00:24:01)

Spadkobierczynią A. M. jest na mocy postanowienia Sądu Rejonowego dla Łodzi – Widzewa w Łodzi z dnia 25 października 2012r. w sprawie o sygn. akt I Ns 823/12 na podstawie ustawy córka E. R. w całości, natomiast na podstawie tego samego orzeczenia spadkobiercami E. R. są córka A. Ż. (1) i syn C. R. na podstawie ustawy każdy z nich w 1/2 części.

Następczyni prawna A. E. J. R. miała w dniu 31 grudnia 1955r. 34 lata

(z akt SR dla Łodzi – Widzewa w Łodzi I Ns 823/12: postanowienie k. 24)

W dniu 3 kwietnia 1959r. w imieniu Skarbu Państwa Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w K. skierowało do tut. Sądu żądanie stwierdzenia, że nieruchomość położona w K. przy ul. (...) oznaczona w księdze wieczystej Sądu Powiatowego w K. nr hip. (...) przeszła na własność Skarbu Państwa przez zasiedzenie na podstawie art. 34 dekretu z dnia 3 marca 1946r. o majątkach opuszczonych i poniemieckich, a ponadto o udzielenie zabezpieczenia oraz ustanowienie kuratora dla uczestnika postępowania nieznanego z miejsca pobytu w myśl art. 13 § 2 kpn.

W uzasadnieniu tego wniosku żądający wskazał, iż opisana nieruchomość jest majątkiem opuszczonym w rozumieniu cyt. dekretu i znajduje się w zarządzie Miejskiego Zarządu Budynków Mieszkalnych w K., a z dniem 31 grudnia 1955r. upłynął 10-letni termin przewidziany w art. 34 ust. 1 lit. a i lit. b w/w dekretu, który nie został przerwany ani przez złożenie wniosku o przywrócenie posiadania nieruchomości w trybie art. 19 w/w dekretu ani przez skierowanie wniosku właściciela do organu likwidacyjnego o wydanie nieruchomości ani przez wytoczenie powództwa.

Do wniosku żądający dołączył dokumenty w postaci informacji adresowej z (...) Biura (...) w W. z dnia 8 listopada 1958r., z którego wynika, że A. M. nie figuruje w tej informacji, a także zaświadczenia oraz dokumenty geodezyjne i kartograficzne.

Wniosek ten został zarejestrowany w Sądzie Powiatowym w K. pod sygn. akt Ns 685/59.

Zarządzeniem z dnia 2 maja 1959r. ustanowiono dla nieznaney z miejsca pobytu uczestniczki postępowania A. M. kuratora w osobie A. C. i dokonano ogłoszeń na tablicy sądowej oraz tablicy Prezydium M.R.N.

Wskutek dokonanych ogłoszeń nikt się nie zgłosił.

Kurator ustanowiony dla A. M. w dniu 7 maja 1959r. złożył pismo procesowe, w którym wnosił o oddalenie wniosku.

W ramach toczącego się postępowania na posiedzeniu w dniu 19 maja 1959r. Sąd przeprowadził postępowanie dowodowe na okoliczności wskazane we wniosku. W posiedzeniu tym uczestniczył kurator ustanowiony dla A. M., który wnosił oddalenie wniosku.

Spadkobierczyni A. E. J. R. nie została wezwana do udziału w charakterze uczestniczki postępowania w postępowaniu w sprawie o sygn. akt Ns 685/59.

Postanowieniem z dnia 19 maja 1959r. Sąd Powiatowy w K. w sprawie o sygn. akt Ns 685/59 stwierdził, że Skarb Państwa nabył przez zasiedzenie własność nieruchomości położonej w K. przy ul. (...) o pow. 194m² zapisanej w księdze wieczystej Sądu Powiatowego w K. K. N. (...) na A. M..

(z akt Sądu Powiatowego w K. Ns 685/59: wniosek wraz z załącznikami 19, zarządzenie k. 9, wniosek kuratora k. 14, protokół k. 16-18, postanowienie k. 19)

Opisane wyżej orzeczenie stanowiło podstawę złożenia wniosku do Sądu Rejonowego w Kaliszu – Wydziału Ksiąg Wieczystych o założenie księgi wieczystej i wpis prawa własności Skarbu Państwa.

Postanowieniem z dnia 6 listopada 1960r. Sąd Powiatowy w K. w sprawie o sygn. akt Dz Kw. 800, 801, 802, 803, 904, 805/60 założył księgę wieczystą Kw nr (...) dla nieruchomości objętych opisanym wyżej postanowieniem oraz dokonał wpisu w dziale I oznaczając położenie nieruchomości, numer i powierzchnię działki oraz w dziale II ujawniając jako właściciela Skarb Państwa w zarządzie Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w K..

Na podstawie decyzji Urzędu Wojewódzkiego w K. z dnia 5 lutego 1993r. nr (...)725/1-5/93 własność tej nieruchomości z mocy prawa nabyło Miasto K..

(z akt SR w Kaliszu KW (...): wniosek wraz z załącznikami k. 1, postanowienie k. 2)

Sąd Rejonowy zważył, co następuje.

Skarga o wznowienie postępowania podlega oddaleniu.

Dokonując merytorycznej oceny podstaw skargi o wznowienie postępowania Sąd rozpoznający niniejszą sprawę poddał analizie i ocenił przyczyny zaniechania wezwania poprzednika prawnego skarżącego do udziału w sprawie o stwierdzenie zasiedzenia w charakterze uczestnika postępowania w sprawie o sygn. akt Ns 685/59 oraz rodzaj i charakter naruszenia prawa materialnego skarżącego na skutek wydania w jego toku orzeczenia kończącego postępowania w sprawie, a ponadto sposób wejścia w posiadanie przez Skarb Państwa nieruchomości objętej skargą i jego wpływu na wynik postępowania w sprawie o sygn. akt Ns 685/59 ocenianych przez pryzmat przepisów dekretu z dnia 8 marca 1946r. o majątkach opuszczonych i ponemieckich (Dz. U. 1946.13.87 ze zm.), a także warunki i podstawy nabycia przez Skarb Państwa w trybie zasiedzenia własności nieruchomości objętej skargą oraz biegu terminu zasiedzenia i jego zawieszenia, przy uwzględnieniu zaistnienia uchybień procesowych w postępowaniu w sprawie o sygn. akt Ns 685/59 badanych przez pryzmat nieważności tamtego postępowania, możliwości podniesienia przez skarżącego zarzutu przerwania biegu zasiedzenia.

Skarga o wznowienie postępowania w trybie art. 524 § 2 kpc nie jest zwykłym środkiem zaskarżenia, lecz kwalifikowanym, czyli tylko określone podstawy mają znaczenie dla wznowienia postępowania.

Stosownie do art. 524 § 2 kpc zainteresowany, który nie był uczestnikiem postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem orzekającym co do istoty sprawy, może żądać wznowienia postępowania, jeżeli postanowienie to narusza jego prawa. W takim wypadku stosuje się przepisy o wznowieniu postępowania z powodu pozbawienia możliwości działania.

Zainteresowany niebędący uczestnikiem postępowania, którego interesy narusza prawomocne postanowienie stwierdzające nabycie własności nieruchomości przez zasiedzenie, może dochodzić więc swych praw wyłącznie w drodze wznowienia postępowania na podstawie art. 524 § 2 kpc, gdyż przepis art. 379 pkt 5 kpc ma zastosowanie tylko do naruszenia prawa do obrony strony procesu (a z mocy art. 13 ust. 2 kpc także uczestnika postępowania nieprocesowego), a nie osoby, która przymiotu takiego nie posiada i w postępowaniu w ogóle nie brała udziału. Nieważność z art. 379 pkt 5 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc zachodzi bowiem w postępowaniu nieprocesowym wtedy, gdy możliwości obrony swych praw został pozbawiony uczestnik, czyli osoba, która, jako zainteresowana w sprawie, wzięła w niej udział lub była do tego wezwana (art. 510 kpc) – por. postanow. SN z dnia 14 listopada 1996r. w sprawie o sygn. akt I CKU 29/96, opubl. LEX nr 497769.

Norma art. 524 § 2 kpc ma samodzielny charakter i określa dwie przesłanki wznowienia (brak uczestniczenia przez osobę zainteresowaną oraz naruszenie jej praw postanowieniem). Odwołanie z art. 524 § 2 kpc zdanie drugie, do stosowania przepisów o wznowieniu postępowania z powodu pozbawienia możliwości działania dotyczy jedynie kilku kwestii, tj. niemożności żądania wznowienia, jeżeli przed uprawomocnieniem się orzeczenia niemożność działania ustała (art. 401 pkt 2), właściwości sądu (art. 405) i terminów (art. 407 i 408).

Treść zacytowanego przepisu nie pozostawia wątpliwości co do tego, że poza ogólnymi wymaganiami przewidzianymi dla skargi o wznowieniu wprowadza on dwie dodatkowe przesłanki, właściwe temu rodzajowi wznowienia: aby zainteresowany bez własnej winy nie był uczestnikiem postępowania oraz aby zwalczane orzeczenie naruszało jego prawa. Druga z przedstawionych przesłanek ma jednak charakter podstawy wznowienia, podobnie jak przyczyny określone w art. 401 i 403 kpc. Kumulatywne wymienienie tych przesłanek musi rzutować na treść skargi o wznowienie opartej na przepisie art. 524 kpc. Skarżący nie może przy tym domagać się wznowienia opierając się wyłącznie na twierdzeniu, że nie był uczestnikiem postępowania, ale musi wskazać, że został pozbawiony możliwości działania, oraz określić, na czym polega naruszenie jego prawa. Takie unormowanie zostało podyktowane względem na stabilność prawomocnych orzeczeń, które nie mogą być naruszane z czysto formalnych przyczyn. Znajduje ono uzasadnienie także w istocie postępowania nieprocesowego, w którym krąg uczestników jest bardzo szeroki, a stopień ich zainteresowania niejednokrotnie minimalny. Dopuszczenie wznowienia tylko na podstawie samego faktu niewzwania do udziału w sprawie stanowiłoby niebezpieczeństwo dla stałości orzeczeń, zwłaszcza gdyby na podstawie prawomocnego rozstrzygnięcia osoby trzecie nabyły już pewne prawa.

Nie ulega wątpliwości, że w sprawie o stwierdzenie zasiedzenia do kręgu osób zainteresowanych w rozumieniu art. 510 § 1 kpc (art. 13 § 1 dekretu z dnia 18 lipca 1945r. Kodeks postępowania niespornego (Dz. U. 1946.27.169 ze zm.) należy przede wszystkim dotychczasowy właściciel (właściciele) nieruchomości, bez względu na to, czy jego prawo zostało stwierdzone i czy wynika z dołączonego na podstawie art. 607 kpc odpisu z księgi wieczystej. Jeżeli właściciel nie żyje, status zainteresowanych mają jego spadkobiercy. Wnioskodawca powinien więc we wniosku o stwierdzenie zasiedzenia wskazać dotychczasowego właściciela nieruchomości. Gdyby z przyczyn od siebie niezależnych tego nie uczynił, sąd powinien z urzędu podjąć czynności zmierzające do ustalenia właściciela i wezwania go do udziału w sprawie (art. 510 § 2 kpc, art. 13 § 2 dekretu z dnia 18 lipca 1945r. Kodeks postępowania niespornego (Dz. U. 1946.27.169 ze zm.)), a gdyby czynności te nie przyniosły rezultatu – ustanowić kuratora i zarządzić ogłoszenie przewidziane w art. 609 § 2 kpc, co też uczynił Sąd w sprawie o sygn. akt Ns 685/59 - por. postanow. SN z dnia 8 lutego 2015r. w sprawie o sygn. akt I CSK 82/14, opubl. LEX nr 1677788.

Oczywiście niewzwanie do udziału w sprawie o stwierdzenie zasiedzenia wszystkich zainteresowanych, w niniejszym postępowaniu poprzednika prawnego skarżącego stanowi uchybienie procesowe, które może mieć wpływ na wynik sprawy – por. postanow. SN z dnia 23 września 1999r. w sprawie o sygn. akt III CKN 352/98, opubl. OSNC 2000/3/62. Należy przy tym jednak podkreślić, że przez prawo w pojęciu art. 524 § 2 kpc trzeba rozumieć prawo materialne. Gdyby bowiem ustawodawca przez to pojęcie rozumiał prawo procesowe, to zwrot ten byłby zbędny, skoro przepisy prawa formalnego na skutek pozbawienia zainteresowanego możliwości działania zostały naruszone w sposób ewidentny.

Pozbawienie strony możliwości działania ma miejsce, gdy z powodu wadliwości procesowych sądu lub czynności strony przeciwnej, będących skutkiem naruszenia konkretnych przepisów postępowania, strona nie mogła brać i nie brała udziału w postępowaniu lub jego istotnej części, a skutki tych wadliwości nie zostały usunięte przed wydaniem orzeczenia – por. wyrok SN z dnia 2 lutego 2011r. w sprawie o sygn. akt I UK 293/10, opubl. LEX nr 811821.

W ocenie Sądu w realiach niniejszej sprawy pomimo, że poprzednik prawny skarżącego nie był uczestnikiem postępowania w sprawie o sygn. akt Ns 685/59, to nie doszło do nieważności tego postępowania prowadzącej do uchylenia zaskarżonego postanowienia, zniesienia postępowania w zakresie dotkniętym nieważnością i ponownego rozpoznania sprawy albowiem co należy wyraźnie zaznaczyć wnoszący skargę musi wykazać poza pozbawieniem możliwości działania, że w sytuacji gdyby był uczestnikiem pierwotnego postępowania to inny byłby wynik tej sprawy, czego skarżący nie uczynił, a ponadto samo niewzwanie zainteresowanego do udziału w sprawie i niewzięcie przez zainteresowanego udziału w sprawie rozpoznawanej w postępowaniu nieprocesowym nie powoduje nieważności postępowania, która nigdy nie jest wiązana z wpływem na wynik sprawy.

Postępowanie przed Sądem Powiatowym w K. w sprawie o sygn. akt Ns 685/59 toczyło się na podstawie przepisów dekretu z dnia 18 lipca 1945r. Kodeks postępowania niespornego (Dz. U. 1946.27.169 ze zm.) w zw. z przepisami

dekretu z dnia 8 listopada 1946r. o postępowaniu niespornym z zakresu prawa rzeczowego (Dz. U. 1946.63.345 ze zm.) i w zw. z przepisami Kodeksu postępowania cywilnego z dnia 29 listopada 1930r. (Dz. U. 1950.43.394 - j.t. ze zm.).

Zgodnie z art. 13 § 1 dekretu z dnia 18 lipca 1945r. Kodeks postępowania niespornego (Dz. U. 1946.27.169 ze zm.) każdy, czyich praw dotyka wynik postępowania, jest zainteresowany w sprawie. Ma on prawo wziąć udział w sprawie w każdym jej stanie. Jeżeli weźmie udział, staje się uczestnikiem jak zgłaszający wniosek o wszczęcie postępowania, natomiast na podstawie § 2 cyt. przepisu jeżeli się ujawni, że zainteresowany nie jest uczestnikiem, sąd wezwie go do wzięcia udziału w sprawie. Przez wyzwanie do wzięcia udziału w sprawie wezwany staje się uczestnikiem. W razie potrzeby przewodniczący wyznaczy kuratora do zastępowania zainteresowanego, którego miejsce pobytu jest nieznanne.

W postępowaniu niespornym sąd miał obowiązek czuwać nad tym, aby wszystkie osoby zainteresowane były uczestnikami postępowania. Konsekwencją tego było to, że przewodniczący powinien wyznaczyć kuratora dla zainteresowanego w sprawie, którego miejsce pobytu nie jest znane. Z treści art. 13 § 2 kpn., który ustanawia wymieniony obowiązek sądu i przewodniczącego, a zwłaszcza z użytych słów „w razie potrzeby” wynika, że jeżeli miejsce pobytu zainteresowanego jest nie znane, to sąd powinien z urzędu przeprowadzać stosowne dochodzenie. Nadto do ustanowienia kuratora z mocy tego przepisu mają przez art. 4 kpn - zastosowanie postanowienia art. 153 § 2 Kodeksu postępowania cywilnego z dnia 29 listopada 1930r. (Dz. U. 1950.43.394 - j.t. ze zm.) co do publicznego obwieszczenia o ustanowieniu takiego kuratora w budynku sądowym i w lokalu prezydium rady narodowej – por. orzeczenie SN z dnia 16 lutego 1961r. w sprawie o sygn. akt IV CR 962/60, opubl. OSNC 1962/1/36.

Spadkobierczyni A. E. J. R. nie była uczestnikiem postępowania w sprawie o sygn. akt Ns 685/59, zakończonego prawomocnym postanowieniem z dnia 19 maja 1959r. wydanym przez Sąd Powiatowy w K.. Ze względu na to, że miejsce pobytu A. M., według twierdzeń wnioskodawcy, nie było znane, w postępowaniu reprezentował ją kurator ustanowiony dla strony, której miejsce pobytu nie jest znane. Przy czym istotnym jest, że w dacie wydania rozstrzygnięcia A. M. już nie żyła i nie istniało również orzeczenie stwierdzające następstwo prawne po spadkodawczyni i zakres sukcesji E. R. co do składników materialnych masy spadkowej, co tym bardziej uzasadniało skorzystanie z instytucji kuratora.

Należy zgodzić się z poglądem, że nie działanie w sprawie kuratora ustanowionego dla nieznanego z miejsca pobytu może uzasadniać wznowienie postępowania, ale tylko jednak w sytuacji jeżeli kurator nie brał udziału w postępowaniu i nie podjął żadnych czynności procesowych za nieobecnego, co nie miało miejsca w realiach przedmiotowej sprawy, gdzie kurator w sposób czynny od momentu jego wyznaczenia podejmował czynności procesowe w ramach toczącego się postępowania prezentując pisemnie i ustnie stanowisko opozycyjne wobec treści żądania wniosku – por. postanow. SN z dnia 14 stycznia 2015r. w sprawie o sygn. akt I CZ 111/14, opubl. LEX nr 1645253, postanow. SN z dnia 2 sierpnia 2007r. w sprawie o sygn. akt V CSK 155/07, opubl. LEX nr 485892, wyrok SN z dnia 13 marca 2012r. w sprawie o sygn. akt IV CSK 284/11, opubl. LEX nr 1171302, uchwała SN z dnia 14 kwietnia 1980r. w sprawie o sygn. akt III CZP 19/80, opubl. OSNC 1980/11/205, postanow. SN z dnia 24 lipca 2014r. w sprawie o sygn. akt II CSK 456/13, opubl. LEX nr 1504835.

Zgodnie z art. 34 ust. 1 dekretu z dnia 8 marca 1946r. o majątkach opuszczonych i poniemieckich (Dz. U. 1946.13.97 ze zm.) Skarb Państwa i związki samorządu terytorialnego nabywały przez przedawnienie (zasiedzenie) tytuł własności majątków opuszczonych: a) co do nieruchomości z upływem lat 10, b) co do ruchomości z upływem lat 5, licząc w obu przypadkach od końca roku kalendarzowego, w którym wojna została ukończona. Nabycie własności w trybie art. 34 dekretu jest następstwem tzw. „przemilczenia”, które polega na nabyciu własności ex lege na skutek tego, że uprawniony nie wykonuje swojego prawa przez jednoznacznie określony czas.

Do biegu terminu wskazanego w art. 34 ust. 1 tego dekretu miały odpowiednie zastosowanie przepisy o przerwie zasiedzenia, wobec czego bieg tego terminu ulegał przerwie m.in. na skutek złożenia do dnia 31 grudnia 1948r. przez jedną z osób wymienionych w art. 15 i 16 dekretu wniosku o przywrócenie posiadania nieruchomości opuszczonej do

sądu bądź do organu likwidacyjnego lub do jednostki zarządzającej nieruchomością – postanow. SN z dnia 18 lutego 2015r. w sprawie o sygn. akt I CSK 85/14, opubl. LEX nr 1677789.

Jak wyjaśnił to Sąd Najwyższy w uchwale całej Izby Cywilnej z dnia 24 maja 1956r. z uzupełnieniem wprowadzonym uchwałą z dnia 26 października 1956r. I CO 9/56, opubl. OSNC 1957/1/1 przepisy powołanego dekretu nie miały charakteru norm zmierzających do nacjonalizacji, zasadniczym ich celem było bowiem zabezpieczenie mienia obywateli, którzy w związku z wojną utracili jego posiadanie. Przepisy te zakładały, że do czasu nabycia własności majątku opuszczonego w trybie art. 34 Skarb Państwa jest jedynie jego zarządcą, a więc nie włada tym majątkiem „jak właściciel” (cum animo rem sibihabendi). Upaństwowienie mienia opuszczonego traktowane było przy tym jako ostateczność, którą przyjęto tylko dlatego, że szkodliwy z punktu widzenia gospodarczego stan tymczasowości nie mógł trwać bez żadnych ograniczeń (zob. OSN 1957, nr 1, poz. 1).

Nabycie własności w trybie art. 34 dekretu z dnia 8 marca 1946 r. o majątkach opuszczonych i poniemieckich (Dz. U. Nr 13, poz. 87) jest następstwem tzw. przemilczenia, polegającego na nabyciu prawa przez osobę trzecią na skutek niewykonywania tego prawa przez uprawnionego w czasie określonym w ustawie. Obojętne przy tym jest, czy odpowiedni organ państwa objął majątek opuszczony w administrację, czy też majątek ten pozostawał bez niczyjej opieki lub dostał się *via facti* w posiadanie Państwa. Uzyskanie tytułu własności w trybie dekretu było wyłącznie następstwem niewykonywania swego prawa przez właściciela

Zgodnie z art. 1 ust. 1 w/w dekretu wszelki majątek (ruchomy i nieruchomy) osób, które w związku z wojną rozpoczętą 1 września 1939r. utraciły jego posiadanie, a następnie go nie odzyskały, jest majątkiem opuszczonym w rozumieniu tego dekretu.

Tym samym dla oceny, czy dana nieruchomość jest „majątkiem opuszczonym”, konieczne jest ustalenie czy osoba uprawniona utraciła posiadanie nieruchomości, czy nastąpiło to w związku z wojną rozpoczętą dnia 1 września 1939r. i czy utracone posiadanie nieruchomości zostało następnie odzyskane.

Zgodnie z zasadą rozkładu ciężaru dowodowego, skonkretyzowaną w art. 6 kc, strona domagająca się ustalenia, że Skarb Państwa nabył własność nieruchomości na podstawie art. 34 dekretu z 1946r. o majątkach opuszczonych i poniemieckich, powinna wykazać, że właściciele nieruchomości utracili jej posiadanie w związku z wojną rozpoczętą 1 września 1939r., a po zakończeniu wojny do dnia 31 grudnia 1955r. nie podjęli działań zmierzających do odzyskania posiadania nieruchomości – wyrok SN z dnia 23 listopada 2005r. w sprawie o sygn. akt II CK 235/05, co wnioskodawca w postępowaniu w sprawie o sygn. akt Ns 685/59 skutecznie uczynił.

Brak było bowiem w sprawie o sygn. akt Ns 685/59 i w niniejszym postępowaniu dowodów, z których wynikałoby, że nie wykonywanie przez A. M. czynności rozporządzających i zobowiązujących odnoszących się do przedmiotowej nieruchomości i w konsekwencji utrata jej posiadania po dniu 1 września 1939r. nastąpiło z innych przyczyn niż rozpoczęcie wojny, że A. M. przed jej śmiercią w dniu 3 lutego 1945r. czyniła starania zmierzające do odzyskania utraconego posiadania oraz E. R. w okresie od momentu zakończenia działań wojennych w 1945r. do dnia 31 grudnia 1948r. i w okresie późniejszym do dnia 31 grudnia 1955r. podejmowała starania o odzyskanie utraconego posiadania nieruchomości i inne czynności o charakterze faktycznym lub prawnym w stosunku do nieruchomości objętej skargą, co w łącznej ocenie pozwala na stwierdzenie, że nieruchomość ta w chwili wydawania postanowienia w dniu 19 maja 1959r. w sprawie o sygn. akt Ns 685/59 posiadała statusu opuszczonej według przepisów dekretu z dnia 8 marca 1946r. W konsekwencji postanowienie stwierdzające przejście na Skarb Państwa własności nieruchomości w drodze zasiedzenia (przemilczenia) na podstawie art. 34 ust. 1 pkt 1 dekretu z dnia 8 marca 1946r. nie było pozbawione podstawy prawnej i wobec konstatacji poczynionych powyżej spostrzeżeń nie może być skutecznie wzruszone w ramach niniejszego postępowania – por. postanow. SN z dnia 29 października 1996r. w sprawie o sygn. akt III CKU 8/96, opubl. OSNC 1997, nr 4, poz. 38, postanow. SN z dnia 16 października 1998r. w sprawie o sygn. akt III CKN 644/97, opubl. OSNC 1999, nr 4, poz. 76, postanow. SN z dnia 19 grudnia 2000r. w sprawie o sygn. akt V CKN 767/00, opubl. OSNC 2001, nr 7-8, poz. 110, postanow. SN z dnia 11 lipca 2002r. w sprawie o sygn. akt IV CKN 1218/00,

postanow. SN z dnia 25 czerwca 2003r. w sprawie o sygn. akt III CZP 35/03, wyrok SN z dnia 8 kwietnia 1999r. w sprawie o sygn. akt II CKN 244/98, opubl. LEX nr 1213486.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 520 § 1-3 kpc.

Z tych wszystkich względów orzeczono jak w sentencji postanowienia.